

Eläkeläisjärjestöt: Ikääntyneet vahvasti mukaan Sote-uudistukseen

Sote-uudistusta perustellaan osin väestön ikääntymisen asettamilla haasteilla. Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU vaatii, että Ikäihmisille tärkeiden asioiden on näyttävä myös käytännössä sote-maakuntauudistuksen edetessä. Järjestöt muistuttavat myös, että uudistus ei yksin riitä ratkaisemaan eriarvoisuutta palveluiden edessä. Sen täydennykseksi tarvitaan muuta lainsäädäntöä, jolla poistetaan ihmisten taloudellisesta asemasta, sosiaalisesta taustasta sekä asuinpaikasta johtuvaa eriarvoisuutta.

Jokaisessa sote-maakunnassa on jatkettava niitä hyviä palveluita ja käytäntöjä, jotka kunkin alueen kunnat ovat jo ottaneet käyttöönsä. Resursseja tulee suunnata myös kaikkien ikääntyneiden hyvinvointia edistävien järjestöjen toimintaan, koti- ja omaishoitoon sekä sote-palveluiden laadun valvontaan.

Vanhuspalveluiden valvonta kuntoon

Viime vuosina nähtyjä laiminlyöntejä vanhuspalveluissa ei voi hyväksyä. Maakunnat on veloitettava varmistamaan yritysten sekä julkisen että kolmannen sektorin tuottamien palveluiden omavalvonnan riittävyys. Yleistä tuottajavalvontaa ja ostopalveluihin liittyvää valvontaa on parannettava niin laitosten kuin kotihoidossa. Kaikkien tahojen tuottamia sote-palveluita on valvottava huomattavasti nykyistä tehokkaammin.

Tarvitaan myös kovempia sanktioita niille palveluntuottajille, jotka laiminlyövät sopimuksen tai rikkovat lakia. Ilmoitusvelvollisuutta havaituista epäkohdista on korostettava. Palveluiden kilpailuttaminen maakunnissa on tehtävä laatu edellä.

Vanhusneuvostot vahvistamaan demokratiaa

EETU ry vaatii vanhusneuvostoille todellista vaikutusvaltaa, jo sote-uudistuksen valmisteluvaiheessa. Kuntien vanhusneuvostojen on myös saatava vastaava suora edustus lautakuntiin ja valtuustoon ikäväestöä koskevissa asioissa. Vanhusneuvostot tarvitsevat riittävät toimitilat, rahoituksen ja valmistelevan henkilökunnan.

Vanhusneuvostojen kokoonpanossa on varmistettava elävä ja kattava yhteys kansalaisyhteiskuntaan ja maakunnan ikääntyneeseen väestöön. Luontevasti tämä toteutuu ottamalla niihin edustus maakunnan alueella toimivista valtakunnallisista eläkeläisjärjestöistä. Myös kuntien vanhusneuvostojen toimintaa ja asemaa on edelleen vahvistettava, sillä kuntien tehtäväksi jää ikäväestön kannalta tärkeä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksien turvaaminen ja vahvistaminen.

Eläkeläisjärjestöjen terveyttä edistävää työtä tuettava

Nyt ei ole oikea hetki hakea säästöjä ikääntyneiden järjestötoiminnasta. Resursseja tulee suunnata kaikkien ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien järjestöjen toimintaan.

Sote-järjestöjen tekemän työn merkitys on tunnustettava ja sidottava osaksi sote-uudistuksen tavoitteita jo valmisteluvaiheessa. Maan hallituksen on löydettävä kestävä rahoitusmalli hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tukevaan järjestötyöhön.

Eläkeläisjärjestöjen rahoitus on varmistettava valtion, sote-maakuntien ja kuntien kesken siten, että niiden työ ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi voi jatkua vähintään nykyisellä tasolla. Järjestöillä on myös oltava todellisia vaikutusmahdollisuuksia sote-maakunnan valmistelussa.

Digitalisaatio ikäihmisten tueksi

Tietoyhteiskuntaa ja palveluita kehitettäessä tulee huomioida ikääntyneiden käyttäjien tarpeet. Kaikissa olosuhteissa on turvattava palvelut myös niille, joilla ei ole valmiuksia tai mahdollisuuksia verkkopalvelujen käyttöön. Palveluita on tehostettava digitalisaation keinoin siten, että henkilökunnalla on nykyistä enemmän aikaa tarjota kasvokkaista palvelua sitä tarvitseville.

Vanhusten fyysisen terveyden suojele ei saa johtaa henkisen ja sosiaalisen terveyden laiminlyöntiin. Arvokkaaseen vanhuuteen kuuluu myös mahdollisuus olla yhteydessä sukulaisiin ja ystäviin, myös poikkeuksellisissa oloissa. Koronaepidemiasta on otettava oppia siinä, miten ihmisten välisiä yhteyksiä voidaan ylläpitää turvallisesti.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf:

Eläkeliitto ry	puheenjohtaja Raimo Ikonen toiminnanjohtaja Anssi Kemppi
Eläkeläiset ry	puheenjohtaja Martti Korhonen toiminnanjohtaja Jan Koskimies
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry	puheenjohtaja Simo Paassilta toiminnanjohtaja Timo Kokko
Kansallinen senioriliitto ry	puheenjohtaja Anneli Taina toiminnanjohtaja Matti Niiranen
Kristillinen Eläkeliitto ry	puheenjohtaja Leea Hiltunen toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö
Svenska pensionärsförbundet rf	puheenjohtaja Ole Norrback toiminnanjohtaja Berit Dahlin

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on kuuden valtakunnallisen eläkeläisjärjestön yhteistyöelin. Sen jäsenjärjestöt ovat Eläkeliitto, Eläkeläiset, Eläkkeensaajien Keskusliitto, Kansallinen senioriliitto, Kristillinen Eläkeliitto ja Svenska pensionärsförbundet. Järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on 300 000. Vuonna 2020 puheenjohtajajärjestö on Svenska pensionärsförbundet.